

De wet zorg en dwang, ook voor de tandarts van belang?!

Marc ten Hoor

Een introductie van de Wet zorg en dwang (Wzd)

Filmpje –de wet zorg en dwang-

- Film de Wzd
- Link filmpje op Youtube:
https://www.youtube.com/watch?v=Qu6ceVE_-og

De aanleiding

- In 2018 heeft de Kamer twee wetten over gedwongen zorg aangenomen. Deze wetten over gedwongen zorg vervangen de Wet Bopz (Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen)
- Bopz:
 - alleen voor cliënten met een Bopz-opname-indicatie (ibs, rm en gb)
 - die verblijven in een Bopz-erkende instelling /locatie
 - uitgangspunt: **Nee, tenzij... binnen de Wzd:** (past beter bij de langdurige zorg)

Van Wet Bopz naar Wvggz en Wzd

Wet Bopz gold voor:

- gedwongen zorg bij patiënten met psychische problematiek
- gedwongen zorg bij cliënten met psychogeriatrische problemen (dementie) en verstandelijke beperking

Vervangen per 1 januari 2020 door:

- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) – psychiatrie (niet behandeld vanavond)
- Wet zorg en dwang – (psychogeriatrie en verstandelijk beperking)

De nadruk ligt op het bieden van juiste zorg op de juiste plek

Wet zorg en dwang

Wzd is van toepassing op:

- Cliënten met Wlz-indicatie met grondslag verstandelijke beperking / psychogeriatrische aandoening, die vanwege hun verstandelijke beperking/ psychogeriatrische aandoening zijn aangewezen op zorg.

of

- Cliënten die in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring van een ter zake kundige arts waaruit blijkt dat cliënt een vergelijkbaar regieverlies heeft en behoefte heeft aan zorg. Dit kan zorg zijn vanuit de Wmo, Jeugdwet of Zorgverzekeringswet.

De Wet zorg en dwang is cliëntvolgend! Locatie maakt niet uit.

Wet zorg en dwang (vervolg)

Regelt de rechten van cliënten:

- bij onvrijwillige opname in een zorginstelling;
- bij onvrijwillige zorg binnen of *buiten* een accommodatie (ook thuis).
- bij zorg waar de cliënt (en/of zijn vertegenwoordiger) niet mee instemt / zich tegen verzet (= onvrijwillige zorg)
- criterium onvrijwillige zorg: is er sprake van **ernstig nadeel** voor cliënt of zijn omgeving
- recht op advies en bijstand door een onafhankelijke cliëntenvertrouwenspersoon
- specifiek Wzd-klachtrecht
- uitgangspunt: **Nee, tenzij...**

Ernstig nadeel

De Wzd onderscheidt verschillende situaties waarin sprake is van ernstig nadeel:

- a. levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van de cliënt of een ander;
- b. bedreiging van de veiligheid van de cliënt al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt;

Ernstig nadeel (vervolg)

- c. de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept;
- d. de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Onvrijwillige zorg (1)

Cliënt verzet zich tegen:

- het toedienen van vocht, voeding en medicatie, en medische controles/handelingen;
- beperken van de bewegingsvrijheid;
- insluiten;
- toezicht houden op cliënt;
- onderzoek aan kleding of lichaam;

Onvrijwillige zorg (2)

- onderzoek van woon-of verblijfsruimte op middelen die gedrag beïnvloeden en op gevaarlijke voorwerpen;
- beperkingen in vrijheid om eigen leven in te richten, waardoor cliënt iets moet doen of nalaten (inclusief gebruik communicatiemiddelen);
- beperkingen in recht op ontvangen van bezoek.

Gedwongen mondzorg

Onvrijwillige zorg (3)

Uitgangspunt bij het toepassen van onvrijwillige zorg:

- Alleen gedwongen zorg als het echt niet anders kan (alternatieven)!
- Criterium: **ernstig nadeel** voor cliënt of omgeving
- Indien zorg niet mogelijk is, mag onvrijwillige zorg worden toegepast, maar moet het **stappenplan Wzd** worden gevolgd.

Vrijwillige zorg (uitzonderingen)

Stappenplan ook volgen als ter zake wilsonbekwame cliënt zich **niet verzet tegen** (ongeacht of zijn vertegenwoordiger instemt), bij de volgende situaties:

- medicatie die gedrag en/of bewegingsvrijheid beïnvloedt en deze niet wordt toegediend volgens de geldende richtlijnen;
- maatregelen waardoor de cliënt enige tijd in zijn bewegingsvrijheid wordt beperkt;
- insluiting.

Informatie, handige links

- <https://www.dwangindezorg.nl/nieuwe-wetgeving/veelgestelde-vragen-wzd>
- KNMT Website: <https://www.knmt.nl/praktijkzaken/bijzondere-doelgroepen/de-wet-zorg-en-dwang-wzd>